

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ
เชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ)
The Evaluation of Bachelor of Arts in Business English
Communication (International Program)

พงศธร มหาวิจิตร*

pongsatorn1207@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร นักศึกษา และเจ้าของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงาน รวมทั้งสิ้น 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสำหรับผู้บริหารและผู้สอน 2) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และ 3) ประเด็นสำหรับสนทนากลุ่มเจ้าของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านบริบทของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.47$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.30$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.34$) และด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.40$) ซึ่งจากผลการวิจัยจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร การสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ ชิปปี้โมเดล

Abstract

This research aimed to evaluate the Bachelor of Arts in Business English Communication (International Program), one of autonomous university. The 198 samplings were curriculum staffs, lecturers, students and entrepreneurs that students have been apprenticed. The research instruments were 1) Structured interview form for curriculum staffs and lecturers 2) Questionnaire for students and 3) Focus group discussion guideline for entrepreneurs. The data were analyzed

*อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

by using frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and content analysis. The research finding was in medium level; context (\bar{X} = 3.47), input (\bar{X} = 3.30), process (\bar{X} = 3.34) and product (\bar{X} = 3.40). This result caused to be improve the quality of curriculum to meet demand of stakeholders more strongly.

Keywords : Curriculum Evaluation, Business English Communication, CIPP Model

บทนำ

ในยุคโลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ล้วนถูกนำเสนอด้วยภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีจำนวนผู้ใช้กว่าหนึ่งพันล้านคนทั่วโลก ภาษาอังกฤษจึงนับว่าเป็นภาษาสากลซึ่งทำให้ผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชานี้สามารถเข้าสู่ข้อมูลด้านความบันเทิง ด้านความรู้ หรือด้านเศรษฐกิจได้ทั่วโลก (McKay, 2002)

บุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษย่อมเป็นที่ต้องการของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในระดับสากล โดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งตามกฎบัตรของประชาคมอาเซียน (ASEAN Charter) ข้อ 34 ที่บัญญัติว่า “The Working language of ASEAN shall be English” ซึ่งการระบุให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำหรับทำงาน (Working language) ส่งผลให้ทุกองค์กรทุกภาคส่วนเกิดการตื่นตัวเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษให้กับบุคลากรของตนเอง ซึ่งที่ผ่านมาความสามารถในด้านภาษายังคงเป็นอุปสรรคสำคัญของคนไทยส่วนใหญ่ รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษของเยาวชนไทยเพื่อเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการแข่งขันระดับนานาชาติ จึงได้มีนโยบายพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความ

สามารถในสาขาวิชาต่างๆ ที่สามารถทำงานในสายงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้นอกจากจะมุ่งพัฒนาผล การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework: NQF) ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2556) ทุกหลักสูตรจะต้องพิจารณากำหนด ปรัชญาและวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผน พัฒนาการศึกษาระดับชาติ กรอบมาตรฐานวิชาชีพของ แต่ละสาขาวิชา ตลอดจนทิศทางและแนวโน้มการจัดการ ศึกษาของโลก ทั้งนี้เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในยุค เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่อาศัยความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักให้ เกิดการเติบโต สร้างความมั่นคงและสร้างงาน การก้าวไปสู่ สังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Society) ที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (อรรถาพิณ ยัมประเสริฐ และภณพร สิงหราช ณ อยุธยา, 2557) ซึ่งคง ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารใน ระดับสากลนับเป็นหนึ่งในองค์ความรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (The partnership for 21st century skills, 2009) ที่สถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณา นำมากำหนดเป็นผลลัพธ์ที่ควรเกิดกับผู้เรียน/นักศึกษา (Student Outcomes) ก่อนที่จะก้าวออกจากรั้วสถาบัน การศึกษาสู่โลกการทำงานจริง

ในสภาวะการณ์ที่ภาคธุรกิจระหว่างประเทศ กำลังมีความตื่นตัวอย่างมาก ภาษาอังกฤษถือเป็น เครื่องมือสื่อสารธุรกิจที่สำคัญสำหรับความสำเร็จของ องค์กร บัณฑิตที่มีทักษะภาษาอังกฤษและสามารถนำ ความรู้ภาษาอังกฤษไปปรับใช้กับการทำงานด้านธุรกิจ ได้ย่อมเป็นที่ต้องการของบริษัทต่างๆ (เมฆ ครอบรู้ และ ลักษณะพันธ์ บำรุงรัตนกุล, 2558) หลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) เกิดขึ้นโดยมีปรัชญามุ่งผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ในศาสตร์ของการสื่อสารทางธุรกิจ มีความ รู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางธุรกิจ เข้าใจในวัฒนธรรม ของคนประเทศต่าง ๆ ที่ติดต่อธุรกิจกับประเทศไทย เป็นผู้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจในกระแส โลกาภิวัตน์ โดยเน้นการผสมผสานความรู้เนื้อหาทาง ธุรกิจและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และฝึกฝนการใช้ ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงธุรกิจในบริบท ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้บัณฑิตสามารถนำ องค์ความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานและ การสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และได้ดำเนินการใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ซึ่งตามหลักของการบริหารหลักสูตร เมื่อใช้ หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่ได้ดำเนินการใช้แล้วนั้นบรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ และนำผล ที่ได้มาพิจารณาแนวทางสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ต่อไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554) ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นจะเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อตอบสนอง ความต้องการของสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ แนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวว่า โลกแห่งการ เรียนรู้จะต้องปรับเปลี่ยนให้ประสานสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับสังคมข่าวสาร และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ ตลอดชีวิต

รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam (1983) ถือเป็นรูปแบบการประเมิน

หนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในหมู่นักการศึกษาไทย เพราะองค์ประกอบในโมเดลครอบคลุมประเด็นสำคัญ ที่สามารถอธิบายคุณภาพของหลักสูตรได้ ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (C: Context) ด้าน ปัจจัยนำเข้า (I: Input) ด้านกระบวนการ (P: Process) และด้านผลผลิตของหลักสูตร (O: Output) ผู้เสนอโมเดล นี้ระบุว่า CIPP เป็นโมเดลที่เป็นพลวัตร ใช้เพื่อสนับสนุน การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมินในขณะนั้น ไม่ว่าจะ เป็นโครงการ งาน หรือกิจกรรมอื่นใดก็ตาม (กาญจนา วัฒนสุนทร, 2551) นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบการประเมิน ที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) เน้นการเสนอสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารใน การตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2553) จึงพบว่า มีการนำมาใช้ในการ ประเมินหลักสูตรสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวาง ดังงานวิจัย ของกาญจนา มณีแสง และเฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร (2556) ทำการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา วิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2541 โดยใช้ CIPP model เก็บข้อมูลโดยศึกษาจากเอกสารและใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของ หลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก ศักยภาพเชิงวิชาการ ของคณาจารย์มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มีคุณวุฒิ และภาระงานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวง มหาวิทยาลัย กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นักศึกษามีศักยภาพเชิงวิชาการ ก่อนเข้าศึกษาในระดับปานกลางและบัณฑิตมีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในระดับมาก และงานวิจัย ของ รัตนศิริ เข้มราช และคณะ (2558) ที่ทำการประเมิน หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบ CIPP Model พบว่า ด้านบริบทนิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน ปัจจัยนำเข้านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่

ควรเพิ่มเติมทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ด้านกระบวนการอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับนิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนิสิตมีความต้องการการเรียนรู้เสริมด้านทักษะภาษาอังกฤษ และด้านผลผลิตนิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้หมอบบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อหมอบบัณฑิตใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินติดตามผลการใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์การผลิตบัณฑิตแก่ภาคธุรกิจ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 408 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร จำนวน 62 คน 2) นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) ของมหาวิทยาลัย

ในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง ชั้นปีที่ 1 – 4 จำนวน 326 คน และ 3) เจ้าของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงาน จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนทั้งสิ้น 198 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน โดยกำหนดให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำ จำนวน 10 คน และอาจารย์พิเศษ จำนวน 15 คน โดยให้ครอบคลุมทั้งอาจารย์คนไทยและอาจารย์ต่างประเทศ

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 158 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

2.3 เจ้าของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงาน จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านการประเมิน

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam (1983) ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท (Context) มีการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีการประเมินเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สภาพห้องเรียน จำนวนอาจารย์และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ และการบริหารจัดการหลักสูตร และ 4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร (Output) มีการประเมินเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ สมรรถนะในการทำงาน การมีคุณธรรม และความเป็นผู้นำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสำหรับผู้บริหารและผู้สอน เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านภาษาอังกฤษ และด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับข้อความและการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามที่มี 6 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2-5 เป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert โดยมีประเด็นในการสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และตอนที่ 6 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ปลายเปิด) โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา แล้วนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาสื่อความหมายในข้อคำถามบางข้อ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.85

1.3 ประเด็นสำหรับสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) เจ้าของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงาน เป็นประเด็นความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ (หลักสูตรนานาชาติ) โดยมีประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กำหนดระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม 3 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มตามขอบเขตของเนื้อหา แล้วนำประเด็นสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอน ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้สอน เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งให้ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้สอนล่วงหน้า รวมทั้งเตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกการสัมภาษณ์ และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

2.1.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ตามข้อความในแบบสัมภาษณ์ พร้อมบันทึกผลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึกและบันทึกเทป

2.1.3 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถาม รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) โดยมีผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม (Note Taker) จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่บริการทั่วไป (Provider) จำนวน 1 คน ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นเจ้าของสถานประกอบการที่ทางหลักสูตรได้ส่งนักศึกษาไปฝึกงานด้วยและสะดวกที่จะให้ข้อมูลได้ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.3.1 เริ่มการสนทนากลุ่มโดยผู้วิจัยแนะนำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มครั้งนี้

2.3.2 ดำเนินการสนทนาโดยผู้วิจัยนำประเด็นสำหรับการสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น จากนั้นสรุปในแต่ละประเด็นอีกครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และคอยควบคุมเวลาที่ใช้ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรในด้านบริบท แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท

บริบทของหลักสูตร	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. รายวิชาส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.71	0.71	มาก
2. รายวิชาส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการในการทำงาน	3.62	0.62	มาก

2.3.3 เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นครบทุกประเด็น ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและปิดการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อความปลายเปิด ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บริบทของหลักสูตร	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
3. รายวิชาส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง	3.44	0.86	ปานกลาง
4. รายวิชาช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าขององค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้จริง	3.44	0.91	ปานกลาง
5. รายวิชาส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ (EQ)	3.12	0.94	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.47	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$ และ $SD = 0.84$) และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า อยากให้เพิ่มรายวิชาทางด้านธุรกิจมากขึ้น รวมทั้งควรจัดประสบการณ์เหมือนการปฏิบัติงานจริงในองค์กรสถานประกอบการและเน้นการทำงานเป็นทีมให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนออกไปทำงานจริงในโลกธุรกิจ

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนมีความคิดเห็นที่หลากหลาย ดังนี้

1) รายวิชาและเนื้อหาสาระในรายวิชาดี แต่ยังขาดการสอนในลักษณะเชิงวิพากษ์ (critique) ที่จะลงลึกในเนื้อหาและประยุกต์ให้เข้ากับชีวิตจริง เช่น เวลาเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์มหภาคและจุลภาค ควรวิเคราะห์ให้สอดคล้องบริบทในฐานะเกษตรกร ผู้บริโภค และระดับนโยบาย เป็นต้น มากกว่าการเรียนเพียงหลักการทั่วไป

2) นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นแนวทางที่ชัดเจนว่าจะสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า	\bar{x}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. มีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อและสนับสนุนนักศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้	3.32	0.95	ปานกลาง
2. มีแหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้	3.32	1.07	ปานกลาง
3. สภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.32	0.84	ปานกลาง
4. อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.54	1.08	มาก

ใช้อย่างไร หลักสูตรควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบเชิงรุก (active learning) เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ (leadership) และเพิ่มเติมการประยุกต์ใช้เนื้อหาความรู้ในบริบทความเป็นจริง (practical)

3) ควรเพิ่มวิชาที่มีเนื้อหาสาระทางธุรกิจและการตลาด เพื่อเป็นการตอบโจทย์สำหรับผู้ประกอบการให้ชัดเจนขึ้น โดยอาจจัดเป็นแขนงการเรียนย่อย (track) ให้นักศึกษาเลือกเรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในบริบทที่มีเป้าหมายเฉพาะ แทนการเรียนทักษะต่างๆ ดังกล่าวในบริบททั่วไป และจากการสนทนากลุ่ม ผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มรายวิชาที่ส่งเสริมภาษาที่ 3 เพราะจะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับบัณฑิตที่จบให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทดแทนการเรียนบางรายวิชาที่มีลักษณะซ้ำเดิมหลายๆ ครั้ง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรในด้านปัจจัยนำเข้า แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
5. มีบุคลากรภายนอก (วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมในระบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด	3.07	1.20	ปานกลาง
6. มีการศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ	3.02	1.22	ปานกลาง
7. ในช่วงระยะเวลาการศึกษาได้มีการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเอง	3.29	1.04	ปานกลาง
8. มีการจัดการด้านเวลาในชั่วโมงเรียนอย่างคุ้มค่า ไม่ให้เกิดความสูญเปล่าของเวลาในการเรียนรู้	3.41	1.15	ปานกลาง
9. ความสะดวกในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในห้องเรียน และการสนับสนุนด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้	3.37	1.03	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.30	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$ และ $SD = 1.08$) และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มการศึกษาดูงานในองค์กรธุรกิจที่ประสบความสำเร็จเพิ่มเติมด้วย

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เนื่องจากหลักสูตรมีอาจารย์พิเศษค่อนข้างมาก จึงควรมีปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนที่พร้อม เช่น มีหนังสือ ตำรา หรือสื่อทรัพยากร

การเรียนรู้ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการวางแผนจัดการเรียนรู้ ตลอดจนกลไกช่วยเหลือในการฝึกอบรม (Training) เพื่อให้คำแนะนำในด้านการสอน นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่าควรกำหนดคุณสมบัติอาจารย์พิเศษให้มีคุณวุฒิต่ำอย่างน้อยระดับปริญญาโท และหากมีประสบการณ์วิชาชีพตรงด้วยจะยิ่งดีมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรในด้านกระบวนการ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

กระบวนการของหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สาขาวิชามีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน	3.37	0.93	ปานกลาง
2. สาขาวิชามีการจัดการที่ดีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญ ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล	3.22	1.02	ปานกลาง
3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนรู้	2.98	0.95	ปานกลาง
4. ประเด็นการเรียนรู้ที่น่าสนใจและครอบคลุมเนื้อหาในสาขาวิชา	3.32	0.90	ปานกลาง
5. มีการนำความรู้ไปฝึกปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การทำงาน	3.39	0.91	ปานกลาง
6. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ที่ลึกซึ้ง	3.37	1.08	ปานกลาง
7. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (Interactive Communication)	3.56	1.04	มาก
8. อาจารย์และนักศึกษามีระดับปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนสูง	3.49	1.08	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.34	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านกระบวนการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$ และ $SD = 1.00$) นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูสอน ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า อาจารย์ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้

ในสถานการณ์จริง (Authentic) ให้มากขึ้น ตลอดจนมีการจัดเวทีให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงาน และสามารถออกแข่งขันในเวทีภายนอกได้

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรในด้านผลผลิต แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

ผลผลิตของหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ	3.53	0.89	มาก
2. นักศึกษานำความรู้ที่ได้ในระหว่างเรียนไปปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง	3.35	1.09	ปานกลาง
3. นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.38	1.02	ปานกลาง
4. นักศึกษามีภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.23	0.99	ปานกลาง
5. นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.53	1.05	มาก
6. นักศึกษามีความภาคภูมิใจในสาขาวิชา	3.43	1.12	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.40	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในด้านผลผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$ และ $SD = 1.03$) นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูสอนได้ให้ข้อสังเกตว่า นักศึกษาของหลักสูตรมีทักษะทางภาษาในการพูดที่ดีกว่าภาษาเขียน มีความกล้าพูดและสามารถสื่อสารได้ดี หลักสูตรควรเร่งส่งเสริมทักษะทางภาษาเขียนให้ดีขึ้นเพราะถือเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการทำงานเช่นกัน โดยอาจเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ Paragraph construction โดยการจัดเป็นรายวิชาหรือหน่วยการเรียนเสริมในรายวิชาเดิม

และจากการสนทนากลุ่ม ผู้ใช้บัณฑิตยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า หลักสูตรควรส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาให้โดดเด่นในด้านการเป็นนักวางแผนการจัดการ และมีความเป็นผู้นำให้มากขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินหลักสูตรในด้านบริบทภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีนักศึกษาอยู่จำนวนไม่น้อยที่ยังมีความคาดหวังว่าหลักสูตรนี้ควรมุ่งจุดเน้นไปที่การผลิตนักธุรกิจหรือเป็นเจ้าของสถานประกอบการ เหมือนกับหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ภาคภาษาอังกฤษ) ดังตัวอย่างข้อเสนอแนะว่า “ควรเพิ่มรายวิชาเนื้อหาทางด้านธุรกิจให้มากกว่านี้” สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษายังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่บางประการ เพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรสาขาภาษาอังกฤษที่เน้นบริบทที่มีเป้าหมายเฉพาะในเชิงธุรกิจ ซึ่งหากทางหลักสูตรจะปรับเพิ่มรายวิชาไปในทิศทางดังกล่าวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างก็อาจไม่สอดคล้องกับบริบทและปรัชญาการจัดการศึกษาของหลักสูตร อย่างไรก็ตามแนวทางการปรับหลักสูตรเพื่อ

ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยยังคงอัตลักษณ์ของหลักสูตรอาจสามารถทำได้ใน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 สร้างหลักสูตรใหม่ที่มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ(multi-disciplinary) หรือสหวิทยาการ (interdisciplinary) โดยความร่วมมือระหว่างคณะ/สถาบันร่วมกันจัดหลักสูตร ซึ่งจะเป็นการตอบสนองความต้องการโดยตรง ผู้เรียนจะได้รับความรู้ที่เข้มข้นและเป็นประโยชน์สูงสุด แต่อาจทำได้ยากเพราะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการร่วมกันวิเคราะห์วางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ หรือรูปแบบที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่โดยปรับโครงสร้างรายวิชาในกลุ่มวิชาเฉพาะให้มีความเข้มข้นและหลากหลายครอบคลุมองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานสายธุรกิจ ทดแทนการเรียนทักษะภาษาฟัง พูด อ่าน เขียนกับเนื้อหาธุรกิจแบบภาพกว้างๆ หลายๆ วิชา นอกจากนี้ยังอาจจัดกลุ่มวิชาเลือกแยกออกเป็นแขนงวิชาย่อย (track) ตามบริบทสาขาต่างๆ เช่น ธุรกิจ การตลาด บัญชี ฯลฯ ให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนเพิ่มเติมได้ตามความสนใจ การจัดรูปแบบนี้นอกจากจะทำให้ได้รายวิชาที่มีความเฉพาะทางมากขึ้นแล้ว ยังเอื้อให้อาจารย์ผู้สอนสามารถลงลึกในเนื้อหาเฉพาะวิชาซีฟได้มากขึ้น ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษในบริบทที่มีเป้าหมายเฉพาะ มีความหมายสำหรับชีวิตจริง และมองเห็นแนวทางได้ชัดเจนขึ้นว่าจะสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง ซึ่งรูปแบบนี้จะสามารถทำได้ง่ายกว่ารูปแบบที่ 1 เนื่องจากเป็นการบริหารจัดการภายในคณะเอง

2. ผลการประเมินหลักสูตรในด้านปัจจัยนำเข้าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 มีบุคลากรภายนอก (วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมในระบบการเรียนรู้อเพื่อพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด ซึ่งจากข้อมูลที่ปรากฏหลักสูตรมีอาจารย์พิเศษค่อนข้างมากทั้งอาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งปัจจัยเชิงบวกคือ ช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย

จากผู้สอนแต่ละท่าน และในทางกลับกันก็อาจเกิดผลกระทบในแง่ความเป็นเอกภาพของหลักสูตรได้ ทางสาขาควรสร้างกลไกเพื่อให้ความช่วยเหลืออาจารย์พิเศษในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนถึงสิ่งสนับสนุนหรือสื่อทรัพยากรการเรียนรู้อต่างๆ อย่างเพียงพอไว้อำนวยความสะดวกสำหรับการวางแผนจัดการเรียนรู้อ ดังที่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ประจำหลักสูตรได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “เนื่องจากหลักสูตรมีอาจารย์พิเศษค่อนข้างมาก จึงควรมีปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนที่พร้อม เช่น มีหนังสือ ตำรา หรือสื่อทรัพยากรการเรียนรู้อต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการวางแผนจัดการเรียนรู้อ ตลอดจนกลไกในการฝึกอบรม (Training) เพื่อให้คำแนะนำในด้านการสอน” นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มอาจารย์พิเศษเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดทิศทางของหลักสูตรและร่วมบริหารหลักสูตรด้วย เพื่อเป็นการควบคุมเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้เป็นไปทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนต้นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนําประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา และมาตรา 58(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดับมัธยมศึกษาเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1978 อ้างถึงใน รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2550) ที่ได้เสนอรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์

3. ผลการประเมินหลักสูตรในด้านกระบวนการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีผลการประเมินเฉลี่ยค่อนข้างต่ำคือ ข้อ 3 นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.98$) แต่เมื่อพิจารณาข้อ 7 นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (Interactive Communication) กลับพบว่า มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุดและสูงกว่ามาก ($\bar{X} = 3.56$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกว่ามีโอกาสในการสะท้อนความคิดเห็น (feedback) ไปสู่โครงการได้น้อย ซึ่งขัดกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรที่ระบุว่า “ทางหลักสูตรมีระบบและช่องทางที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาให้ข้อมูลหรือร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ได้ เคยมีอาจารย์พิเศษบางท่านที่นักศึกษาให้ข้อมูลมาว่ารู้สึกไม่ประทับใจในการเรียนการสอน ทางโครงการก็ได้เรียนเชิญอาจารย์พิเศษท่านนั้นมาคุยปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขได้ทางโครงการก็จะไม่เชิญมาสอนอีก” สะท้อนให้เห็นว่าอาจยังมีช่องว่างในการสื่อสารระหว่างหลักสูตรกับผู้เรียนส่งผลให้ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนอยู่ จึงควรให้ความสำคัญกับการจัดระบบการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มของหลักสูตร โดยอาศัยหลักการสื่อสารใน 4 ลักษณะ (พัชนีัย ธีระเสนา, 2549) ได้แก่ 1) การสื่อสารจากบนลงล่าง (Downward

Communication) จากโครงการหรือผู้บริหารหลักสูตรสู่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา 2) การสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Upward Communication) จากนักศึกษาสู่อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารหลักสูตร 3) การสื่อสารในแนวนอน (Horizontal Communication) ระหว่างกลุ่มคนระดับเดียวกัน และ 4) การสื่อสารแบบต่างหน่วยงานและต่างระดับภายในองค์กร (Diagonal Communication) เช่น การสื่อสารระหว่างหลักสูตรกับสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งการสร้างความสำเร็จที่ตรงกันนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่ความสำเร็จร่วมกันของทุกฝ่าย

4. ผลการประเมินหลักสูตรในด้านผลผลิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินเฉลี่ยซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษายู่ในระดับค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ แต่เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนพบว่า หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า มีประเด็นที่ควรได้รับการปรับปรุงในเรื่องทักษะทางการเขียนเชิงวิชาการ ดังตัวอย่างอาจารย์ประจำหลักสูตรท่านหนึ่งได้ให้ข้อเสนอว่า “ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ Paragraph construction โดยอาจเพิ่มโดยการจัดเป็นรายวิชาหรือหน่วยการเรียนเสริมในรายวิชาเดิม” ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรนำไปประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มผู้ใช้บัณฑิตยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาให้โดดเด่นในด้านการเป็นนักวางแผนการจัดการ และมีความเป็นผู้นำให้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่สำคัญซึ่งมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน (ธิดาวลัย อุ่นกอง, 2560) ซึ่งประเด็นดังกล่าวไม่สามารถพัฒนาได้โดยอาศัยการจัดรายวิชาเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติให้มากขึ้นควบคู่ไปด้วย ซึ่งรูปแบบของการจัดประสบการณ์อาจทำได้หลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่

ใช้การสอนแบบเน้นโครงการ (Project-based Learning) การศึกษาในสถานประกอบการจริง การจัดแสดงผลงานทางวิชาการ การเข้าร่วมการประกวดแข่งขันทางวิชาการ ภายนอก ไปจนถึงการสร้างเป็นรายวิชาปฏิบัติการในหลักสูตร

บทสรุป

ผลการประเมินหลักสูตรทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง จำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งในแง่การจัดสาระรายวิชาในหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร และการเสริมสร้างศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้ในบริบทการทำงานจริงของบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่คาดหวังจะให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ดังนี้

1. ปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรที่มีเนื้อหาใกล้เคียงหรือมีความทับซ้อนกัน เช่น การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ1 และการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ2 การฟังและการพูดภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ 1 และการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ 2 โดยบูรณาการเนื้อหาให้เรียนไม่เกิน 2 รายวิชา แล้วจัดหน่วยกิตที่เหลือให้นักศึกษาได้เรียนรายวิชาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทเฉพาะต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. สร้างกลุ่มรายวิชาเลือกแยกเป็นแขนงย่อย (track) สอดคล้องตามบริบทของงานทางธุรกิจ เช่น ธุรกิจการตลาด บัญชี ฯลฯ ให้นักศึกษามีโอกาสได้เลือกเรียน

ตามความสนใจ จะทำให้ได้รายวิชาที่มีความเฉพาะทาง มีคุณค่าและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

3. เนื่องจากหลักสูตรมีความจำเป็นต้องเชิญบุคคลภายนอกผู้มีประสบการณ์ตรงทางธุรกิจแบบเฉพาะทางจำนวนมากมาเป็นอาจารย์ผู้สอน จึงจำเป็นต้องสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือและให้คำแนะนำอาจารย์พิเศษเหล่านี้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในด้านคุณภาพทางวิชาการและเป็นการเสริมความเข้มแข็งไว้สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และสะท้อนความคิดเห็น (reflection) ระหว่างโครงการ นักศึกษา อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ และเจ้าของสถานประกอบการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วางแผนงานหรือโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารในเชิงวิชาการมากขึ้น ฝึกการเป็นนักวางแผนการจัดการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหา และมีความเป็นผู้นำให้มากขึ้น ตามข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในอนาคตควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยแยกกลุ่มเป้าหมายระหว่างนักศึกษาปัจจุบันที่กำลังเรียน และกลุ่มบัณฑิตที่จบไปทำงานแล้ว

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจ ของสถาบันอื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้จากการวิจัย นำมาเป็นข้อมูลแนวทางพัฒนาในการปรับหลักสูตรครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กาญจนา มณีแสง และเฉลิมวงศ์ วจันสุนทร. (2556). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2541. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 10(1): 27 – 32.
- กาญจนา วจันสุนทร. (2551). การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของสตีฟเฟิลบีมในการประเมินโครงการทางการศึกษา ใน *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 2(1), 67 – 83.
- จิตาวัลย์ อุ่นกอง. (2560). ภาวะผู้นำตนเอง: แนวคิดการพัฒนาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ใน *วารสารศึกษาศาสตร์*, 28(1), 1 – 13.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พีชนีย์ ธารเสนา. (2549). *พฤติกรรมองค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, SU.4(2)*, 248 – 262.
- เมฆ รอบรู้ และลักษณะพันธ์ บำรุงรัตนกุล. (2558). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ ใน *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 7(2), 221 – 231.
- รัตนศิริ เข้มราช และคณะ. (2558). *การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนธ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. เข้าถึงได้จาก: http://www.edu.tsu.ac.th/major/old_eva/journal/scan1.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ*. เข้าถึงได้จาก: <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/45273-8336.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ National Qualification Framework (Thailand NQF)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุราเพ็ญ ยิ้มประเสริฐ และภณพร สิงหรา ณ อยุธยา. (2557). มหาวิทยาลัยบริษัทเพื่อการผลิตบัณฑิตยุคใหม่. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 5(ฉบับพิเศษ), 123 – 133.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.

McKay, S. L. (2002). *Teaching English as an international language: Rethinking goals and approaches*. Oxford: Oxford University Press.

Stufflebeam, D. L. (1983). The CIPP Model for Program Evaluation. *Evaluation models: viewpoints on educational and human services evaluation*. Boston: Kluwer-Nijhoff.

The Partnership for 21st Skills. (2009). *P21 Framework Definitions*. Retrieved from:
http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf